

Politik Bilim

OECD'nin 2008 Patent İstatistikleri İncelemesi...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

OECD gibi uluslararası kuruluşların, bilim ve teknoloji göstergeleri olarak anılan istatistik değerlerinden hareketle, ülkelerin bilim ve teknolojideki konumlarını ortaya koyan yıllık raporlar yayımladıkları bilinir. CBT okurları, özellikle bilimsel yayın sıralamalarına ilişkin uluslararası istatistiklerin bilim insanlarımızca ne denli büyük bir merakla izlendiğinin ve aralarında tartışıldığının yakın tanığıdır. ARGE harcamalarının GSYİH içindeki payı ya da istihdam edilen her 10.000 kişi başına düşen ARGE personeli sayısı da Türkiye'de çok izlenen, konuyla ilgili hemen her sunuşta kullanılan göstergelerdendir. Bu iki göstergeye en çok ilgi duyanlar da, aslında, yine bilim insanlarımızdır.

En az bunlar kadar önemli olan patent istatistiklerininse Türkiye'de pek büyük bir merakla izlendiği söylenemez. Oysa patent istatistikleri ülkelerin yalnız bilim ve teknolojideki değil, teknolojik inovasyondaki yeteneklerini de bütün açıklığıyla ortaya koyar. Bir ülkenin inovasyon yeteneğini ortaya koyan bir büyüklük aynı zamanda dünya pazarlarındaki üstünlük derecesinin de bir göstergesidir. Dolayısıyla uluslararası patent istatistikleri, başta ülke sanayii olmak üzere çok daha geniş bir çevrenin ilgi alanındadır. Hâl böyleyken, bu konunun ülkemizde çok daha az ilgi görmesi sanayimizin ve üniversitelerimizin inovasyona hâlâ çok sıcak bakmamasıyla ilgili olsa gerek.

Bu hafta bu meseleden söz açmamın sebebi, yeni yayımlanan, OECD'nin, en son 2005 verilerinin yer aldığı, **2008 Patent İstatistikleri İncelemesi...** Patent, dolayısıyla pazardaki üstünlük konusunda, dünyadaki hâl ve gidişin en iyi göstergelerinden biri olan '**triadik patentler**'le ilgili (Avrupa Patent Ofisi, Japon Patent Ofisi ve Birleşik Devletler Patent Ofisi'nin üçüne birden tescil ettirilmiş patentler bu terimle anılıyor) bazı verileri bu yayından size de aktarayım:

2005 yılında alınan **triadik patent**lerin dünya toplamı 52 bin olarak tahmin edilmiş. Yıllık artış oranı 1995-2000 arasında ortalama %5,8 olmuş. Ancak 2000 sonrasında bir yavaşlama gözlenmiş ve 2000-2005 arasında yıllık artış %3 olmuş.

Triadik patentlerde en büyük pay sahibi %31'le ABD... Onu sırasıyla %29 ve %28'le Japonya ve Avrupa Birliği (AB) izliyor. Demek ki, alınan triadik patentlerin %88'i bunlara ait. AB'yi de ülkeler bazında ele alıp triadik patentlerdeki dünya sıralamasına bakıldığında, üçüncü sırayı, ABD ve Japonya'nın ardından, Almanya alıyor. Dördüncü sıradaysa, 2005'te Fransa ve Birleşik Krallık'ın önüne geçen **Güney Kore** var. Bu ülke böylece, 1995-2005 arasında sekiz sıra üste çıkmış oluyor...

Sıralamadaki konumunu iyileştiren tek Asya ülkesi G. Kore değil. Çin ve Hindistan da 1995-2005 arasında sırasıyla %33 ve %26'lık yıllık artış ortalamalarıyla triadik patent sayılarını hızla yükseltip ilk 15 ülke arasında yer almışlar. Türkiye ilk 15'te yok.

Her ülke için, **milyon nüfus başına** düşen triadik patent sayıları hesaplandığında, dünya sıralamasında ilk on yeri Japonya, İsviçre, İsveç, Almanya, Hollanda, İsrail, G. Kore, ABD, Finlandiya ve Lüksemburg alıyor. Bu sayı, birinci sıradaki Japonya'da **117** iken yedinci sıradaki G. Kore'de **55**, ardından gelen ABD'deyse **52**...

OECD yayınındaki milyon nüfus başına düşen bu triadik patent sayısı sıralamasında, 2005'te toplam olarak 20'nin üzerinde bu tür patent almış ülkeler yer alıyor. Böyle 32 ülke var ve

29'uncu sırada Türkiye'nin de adı geçiyor. Hiç olmazsa bu sıralamada adımız geçiyor diye sevinsek mi? Sevinelim de, milyon nüfus başına düşen triadik patent sayımızın yaklaşık **0,3**; buna göre, 2005'te aldığımız toplam triadik patent sayısının **21**; dünya pazarlarındaki güç göstergemizin de işte bundan ibâret olduğunu unutmayalım...

CBT. 21 Kasım 2008